12/09/2019

Η τελευταία μάχη του Αγώνα για την Ανεξαρτησία

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Η Μάχη της Πέτρας υπήρξε η τελευταία μάχη του Αγώνα για την ελληνική ανεξαρτησία. Έλαβε χώρα στις 12 Σεπτεμβρίου 1829 στην Πέτρα της Βοιωτίας, μεταξύ Θήβας και Λιβαδειάς. Την εποχή εκείνη ήταν μία στενή δίοδος, που σχημάτιζαν οι όχθες της Λίμνης Κωπαΐδας και το βουνό Ζαγαρά (Ελικών). Επικεφαλής των ελληνικών δυνάμεων ήταν ο Δημήτριος Υψηλάντης, που κατά περίεργη συγκυρία έθεσε τέρμα στον Αγώνα, τον οποίον είχε αρχίσει ο αδελφός του, Αλέξανδρος, με τη διάβαση του Προύθου στις 24 Φεβρουαρίου 1821.

Το καλοκαίρι του 1829, η Πελοπόννησος με τα νησιά και μεγάλο μέρος της Στερεάς Ελλάδας είχαν απελευθερωθεί. Τη διακυβέρνηση των περιοχών αυτών είχε αναλάβει με απόφαση της Εθνοσυνέλευσης ο Ιωάννης Καποδίστριας. Πρώτο μέλημα του Κυβερνήτη ήταν η δημιουργία τακτικού στρατού και η εκκαθάριση της Στερεάς Ελλάδας από τα υπολείμματα των Οθωμανών. Ο Καποδίστριας είχε πληροφορίες ότι στο μελλοντικό ελληνικό κράτος θα συμπεριλαμβάνονταν όσες περιοχές θα είχαν απελευθερωθεί δι’ ιδίων δυνάμεων.

Οι Έλληνες ήταν απογοητευμένοι με τη Συνθήκη του Λονδίνου (10/3/1829), που προέβλεπε ελληνικό κράτος με σύνορα τη γραμμή Παγασητικού – Αμβρακικού, υπό

την επικυριαρχία του σουλτάνου. Όμως, το ξέσπασμα του ρωσοτουρκικού πολέμου τούς αναπτέρωσε το ηθικό, καθώς πίστευαν ότι η φορά των πραγμάτων θα ήταν διαφορετική και η εθνική ανεξαρτησία δεν θα αργούσε.

Τον Αύγουστο του 1829 ο τουρκαλβανός πολέμαρχος Ασλάν Μπέης Μουχουρδάρης, σταλμένος από τη Λάρισα με 4.000 άνδρες, προέλασε ανενόχλητος και διαμέσου Λαμίας και Θήβας έφθασε στην Αθήνα. Στόχος του, να ανεφοδιάσει τη φρουρά της Ακροπόλεως και στη συνέχεια να οδηγήσει στη Θράκη όλες τις διαθέσιμες δυνάμεις για την αντιμετώπιση του ρωσικού κινδύνου. Αφού συγκέντρωσε περί τους 7.000 άνδρες, άρχισε την προς βορρά πορεία του. Μαζί του ήταν και ο Οσμάναγας Ουτσιάκαγας, επικεφαλής των τουρκικών δυνάμεων της Αττικής.

Ο Υψηλάντης είχε πληροφορηθεί έγκαιρα τις προθέσεις των Τούρκων και επέλεξε τη στενή δίοδο της Πέτρας για να εμποδίσει το πέρασμα του εχθρού, που διέθετε πυροβολικό και ισχυρές δυνάμεις πεζικού και ιππικού. Η ελληνική δύναμη εμφανίσθηκε στην περιοχή στις 28 Αυγούστου. Ανερχόταν σε περίπου 3.000 άνδρες και ήταν χωρισμένη σε 4 χιλιαρχίες. Για πρώτη, ίσως, φορά οι Έλληνες παρουσίασαν τακτικό στρατό, που οφείλεται στις στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις του Καποδίστρια, με τη δημιουργία το 1828 του Λόχου των Ευελπίδων. Ο Υψηλάντης είχε σχέδιο για τη μάχη, προχωρώντας σε πρώτη φάση στην κατασκευή οχυρωματικών έργων.

Το απόγευμα της 10ης Σεπτεμβρίου φάνηκε, επιτέλους, ο τουρκικός στρατός, που στρατοπέδευσε σε μικρή απόσταση από τις ελληνικές δυνάμεις. Τα χαράματα της 12ης Σεπτεμβρίου το σύνολο των τουρκικών δυνάμεων κινήθηκε εναντίον των ελληνικών οχυρωματικών θέσεων. Ένα βήμα πριν από την εισπήδηση των οχυρωμάτων, οι Τούρκοι δέχτηκαν καταιγισμό πυρών από τους Έλληνες, οι οποίοι στη συνέχεια βγήκαν από τα χαρακώματα και με τα ξίφη τους επέπεσαν επί των επιτιθεμένων. Οι τουρκαλβανοί άτακτοι γρήγορα υποχώρησαν, παρασύροντας και τους υπόλοιπους Τούρκους, που κινδύνευαν να περικυκλωθούν.

Η Μάχη της Πέτρας, παρότι δεν επέφερε την τελειωτική ήττα του εχθρού, αποτελεί οπωσδήποτε λαμπρή νίκη των ελληνικών όπλων. Το ηθικό των Τούρκων καταρρακώθηκε, ενώ δεν πέτυχαν και τον στόχο τους να διαβούν το στενά. Οι απώλειες και από τις δύο πλευρές δεν ήταν ιδιαίτερα μεγάλες. Οι Έλληνες είχαν 3 νεκρούς και 12 τραυματίες, ενώ οι Τούρκοι άφησαν στο πεδίο της μάχης περίπου 100 νεκρούς και 4 σημαίες.

Την επομένη της μάχης (13 Σεπτεμβρίου) ο τούρκος διοικητής Οσμάναγας Ουτσιάκαγας, που ενδιαφερόταν να εκτελέσει τις διαταγές της Πύλης και να βρεθεί στη Θράκη, προσφέρθηκε να συνθηκολογήσει με τους Έλληνες, προκειμένου

να περάσει τα στενά της Πέτρας. Οι Έλληνες δέχθηκαν, υπό τον όρο να παραδώσουν την περιοχή από τη Λιβαδιά ως τις Θερμοπύλες και την Αλαμάνα. Έπειτα από διαπραγματεύσεις που κράτησαν όλη τη μέρα, η συνθήκη υπογράφηκε τη νύχτα της 13ης προς τη 14η Σεπτεμβρίου.

Οι Τούρκοι θα παραχωρούσαν όλη την Ανατολική Στερεά Ελλάδα, εκτός από την Αθήνα και τη Χαλκίδα. Οι Έλληνες, από την πλευρά τους, ανέλαβαν την υποχρέωση να αφήσουν τον εχθρό να διέλθει ακωλύτως από το στενό της Πέτρας. Και εκτέλεσαν στο ακέραιο τα συμφωνηθέντα το πρωί της 14ης Σεπτεμβρίου 1829. Την ίδια ημέρα οι ηττημένοι του ρωσσοτουρκικού πολέμου, Τούρκοι, υπέγραφαν τη συνθήκη της Ανδριανουπόλεως με την οποία ουσιαστικά αναγνώριζαν την ανεξαρτησία της Ελλάδας.

Η Μάχη της Πέτρας έχει ιδιαίτερη αξία, γιατί ήταν η πρώτη και μοναδική φορά κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του ’21, που μία επίλεκτη τουρκική στρατιά συνθηκολόγησε επί του πεδίου της μάχης.